

Ticaret Bakanının sözlü olarak izahat vermesini rica ederim.

Izmir Milletvekili
Ekrem Oran

**EKONOMİ VE TİCARET BAKANI VE-
DAD DİCLELİ** (Diyarbakır) — Sayın Ekrem Oran zeytinyağı ihracatının menedildiği noktadan hareket etmekte olduğundan, evvelâ bu noktayı açıklamak isterim:

Geçen yıl kampanya başında muayyen bir miktar dâhilinde olmak üzere ihracata izin verilmişti. Hatırlanacağı gibi, bilhassa iç piyasamızda mahsus bir fiyat yükselmesi görüldüğünden tâyin edilen miktar tamamlanmadan ihracatın durdurulması kararı alınmıştı. Binaenaleyh, biz 1949 - 950 kampanyasına, zeytinyağı ihracı yasası devam ettiği halde girmiş, yeniden bir yasak tedbiri ittihaz etmemiş bulunuyoruz. Durumumuzun daha doğru ifadesi şudur:

Bu kampanyada, zeytinyağı ihracına izin veremeyi lüzumlu gördük. İstihsalimiz, memlekette sıkıntı çekilmeksizin ihracata imkân verse idi, böyle bir döviz kaynağından mahrum kalmamız elbette caiz olmazdı. Durum böyle değildir. Sayın Ekrem Oran'ın bol bir mahsule dair olan tahminlerinin tahakkuk etmesinden çok sevinç duyuyorum. Aldığımız malûmat bizi maalesef bu tahmine iştirak ettirmiyor. Mahsul tahminleri üzerinde ihtiyatlı olmak mecburiyetindeyiz.

Diğer taraftan mahsulün nispi bir fazlalığını beledecek bir istihlak çokluğuna da intizar etmek yerinde olur. Geçen şiddetli ve uzun kışın ve yemelik sıkıntısının hayvanlarımız ve hayvan mahsulleri üzerindeki tesirleri eümlemizin malûmudur. Sadeyağı noksanı karşısında nebati yağlar, bilhassa zeytinyağı bakımından tedbirli olmamız icabediyor.

Zeytinyağı fiyatlarının korunması mevzuuna gelince; bugünkü piyasa şartları böyle bir tedbir icabettirmemektedir. İç fiyatlarımız dış pazarlar fiyatlarının üstündedir. Bu durumda iç fiyatlar bakımından bir zarar görülmüş değildir. Fiyatlarımız tutunmaktadır. Bir sukut görülmemiştir. Normal bir kampanyanın tâbii neticelerinden sayılan ve müstahsula zararlı olmayan bir fiyat itidaline varılması halinde bunun geçim şartlarımız bakımından tesirlerini de aynı zamanda hesaba katmamız uygun olur. Bu haddin aşılması halindedir ki, gereken koruyucu

tedbirleri düşünmemiz yerinde olur.

EKREM ORAN (Izmir) — Muhterem arkadaşlar; Sayın Ticaret ve İktisat Bakanımızın ihracı lüzumuna kâil olmadıklarını beyan buyurdıkları Zeytin yağı niçin ihraç etmiyorsun diye bir sualim olmadığı için bu noktadan hareketlerinin sebebini bendeniz anlıyamadım. Bendenizin sorum sadece ihracı memnu olan zeytin yağının müstahsulu elinden ucuz fiyatla tüccara geçmeden evvel, mademki ihraç edilmeyecek, bu malın fiyatının korunması için Hükümet bir tedbir almış mıdır, almamış mıdır, almışsa bu tedbir nedir? Bunu sordum.

Bu sene İzmir vilâyetinde iki defa yaptığımız devir sırasında gözlerimizle gördüğümüz vaziyet zeytin yağı ve zeytin mahsulünün çok bereketli olduğu yolundadır. Ama elbette ki sayın Bakan'ın da ifade buyurdıkları gibi; bunu takdir edecek salâhiyetli Bakan kendileridir. Bizim gördüğümüz hareketin bölgevi olabilmesi çok ihtimal dâhilindedir. Belki mahsul bizim bölgede çok bereketlidir de memleket ölçüsünde, diğer bölgelerde böyle olmayabilir. Binaenaleyh bereketli olan muntakalarda istihsal edilecek zeytin yağı ve zeytin mahsullerinin bereketli olmayan muntakalara nakledilerek oralarında ihtiyacının temini meselesini takdir edecek şüphesiz Hükümettir. Onun içindir ki bendeniz vermiş olduğum takdirde Hükümet niçin ihraca müsaade etmiyor diye bir sual sormadım. Bunun takdiri Hükümete ait olduğunu biliyorum.

Sonra bendeniz bunu Meclis kürsüsüne getirmek emelinde değildim, ama bu sene iki defa vilâyet dâhilinde, köylerde yaptığımız devir ve tetkiklerde 242 köyden lâakal 200 köyde zeytin yağı fiyatını düşmekte olduğundan büyük endişe izhar ettiklerini gördüm. Ve hakikaten arkadaşlar 240 kurusa alınıp satılmakta olan zeytin yağı alivire olarak bir liraya kadar satılmış olduğunu İzmir'de bahsettiler.

Köylüden, vatandaşlardan bu zeytin yağı fiyatını düşmekte olduğu endişesi izhar edilince İzmir Milletvekili olarak bu hususta her hangi bir tedbir alınması lâzımsa, Bakanlıkça bunun alınıp bir an evvel ilân buyurulmasını rica eder bir telgraf yazdım. Bunu, bütün arkadaşlarım namına rica ettim. Eğer Sayın Bakan lütfedip, böyle bir tedbire lüzum yoktur, veyahut şöyle bir tedbir alınacaktır diye bir cevap lütfetmiş olsalardı bendeniz bu meseleyi Meclis kürsüsüne